

namen **Ton (64) en Wim (35) Mooijman**
oude woonplaats **Westerwijtwerd (Nld.)**
nieuwe woonplaats **Milford Station (Canada)**
melkproductie **148 koeien 15.205 kg melk met 3,80% vet**
en 3,30% eiwit (ejr: 3147 euro)
levensproductie bij afvoer **41 dieren 76.647 kg melk met**
3,80% vet en 3,36% eiwit

‘Ik had altijd al interesse in Canada’

De familie Mooijman gaat emigreren. De topmelkers uit Westerwijtwerd zien nieuwe kansen in Canada. ‘Ik kreeg hier steeds meer het gevoel niet vrij te kunnen ondernemen’, aldus Wim Mooijman. ‘In Canada kunnen we weer echt met het boeren bezig zijn.’

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

‘**E**igenlijk heb je gewoon erg vroeg in je leven al veel van je doelen gehaald.’ Wim Mooijman citeert een recente uitspraak van zijn zus. ‘Misschien heeft ze wel gelijk en heeft dit ook meegespeeld bij het uiteindelijk doorhakken van de knoop om te emigreren.’

Wim Mooijman is inderdaad nog maar 35 jaar jong en heeft de afgelopen tien jaar in maatschap met zijn ouders Ton (64) en Magda (61) Mooijman bijzondere mijlpalen bereikt op het melkveebedrijf in Westerwijtwerd. Zo was hun veestapel een van de eerste in Nederland die de grens van 15.000 kg melk per koe per jaar doorbrak. Mede dankzij die hoge productie grossierde het bedrijf de laatste jaren in honderd- en tientonniers. In 2020 werden er zelfs zeven koeien gelijktijdig honderdtonner tij-0dens één mpr-controle. De teller staat nu op veertien koeien met 10.000 kg vet en eiwit en 51 honderdtonners. Ook fokte de familie Mooijman in totaal zeventien excellente koeien.

Spectaculair meer melk per koe

Half september zitten vader Ton en zoon Wim enigszins ontspannen aan de keukentafel. De emigratie naar Canada is aanstaande en de drukke periode rondom de verkoop van het bedrijf in Westerwijtwerd is afgerond. Het bedrijf is inclusief het melkvee overgenomen, het jongvee is apart verkocht. Het bord met de bedrijfsnaam is van de stalgevel verwijderd en de nieuwe eigenaar heeft de dagelijkse werkzaamheden volledig opgepakt.

De betrekkelijke rust aan de keukentafel is schijn; nagenoeg dagelijks heeft Wim contact met adviseurs in zijn nieuwe thuisland om zaken te regelen. ‘Net als hier is het belangrijk om goede mensen om je heen te verzamelen die je kunnen adviseren. Een melkveebedrijf runnen doe je niet alleen’, stelt Ton. Verhuizen is voor hem niet nieuw, in 1999 verruilde hij het bedrijf van zijn schoonouders in Alphen aan den Rijn voor het bedrijf in Noord-Groningen. ‘Hier hadden we ruimte om te ontwikkelen en er stond een stal voor tachtig koeien. In het referentiejaar van de melkquotering kregen we een quotum van 157.000 kilo toegekend. In Alphen hebben we dat kunnen uitbreiden naar 470.000 kilo, maar toen liepen we daar tegen grenzen aan. Hier in Westerwijtwerd leverden we het afgelopen jaar 2,2 miljoen kilo melk op 78 hectare’, zo schetst Ton de bedrijfsontwikkeling. ‘Eigenlijk heb ik hier mijn droom kunnen waarmaken. Zeker toen Wim tien jaar geleden de kar ging trekken, is het snel gegaan’, prijst Ton zijn zoon.

Vanzelf ging het de laatste jaren overigens niet. ‘We hebben bij iedere beperkende maatregel gekeken hoe we daar toch weer het maximale uit konden halen met ons bedrijf’, legt Wim uit. Met het einde van het quotumtijdperk in zicht werd bijvoorbeeld besloten om de melkproductie op te voeren. ‘We wilden niet pas na het quotumtijdperk meer gaan produceren. We hadden de ervaring van mijn vader in het achterhoofd dat er bij het einde van het quotum wellicht een ander referentiemoment zou komen.’ Het fors overschrijden van het melkquotum

Wim Mooijman: **‘Het ongemakkelijke gevoel dat ik niet meer vrij kon ondernemen, werd steeds sterker’**

in het laatste quotumjaar pakte achteraf goed uit. De fosfaat-wetgeving en het fosfaatreductieplan volgden immers snel het quotumtijdperk op en toen werd meer melk per koe economisch nog interessanter, zo berekenden vader en zoon. Met het aantrekken van een zelfstandig voeradviseur kwamen losse krachtvoergrondstoffen op het erf, stopten ze met de aankoop van bijproducten en startten ze met compact voeren. De productie, die jarenlang op 10.000 kg lag, steeg met grote sprongen. Ook het drie keer per dag melken, waar ze in 2017 me begonnen, wierp zijn vruchten af. ‘Spectaculair’, vat Ton de gevolgen van drie keer melken samen. Wim heeft de cijfers paraat. ‘In dat jaar stegen we 13 procent in vet- en eiwitproductie per koe en 20 procent in melk. Zonder dat het ten koste ging van conditie of gezondheid van de koeien behaalden we gemid-

delde dagproducties van 48 kilo melk, vorig jaar zomer zelfs twee keer boven de 50 kilo melk per koe per dag.’

Voortdurend voorsorteren op wetgeving

Voeding, management, huisvesting en een topverzorging zorgden voor bijzondere prestaties. Een deel van de kennis daarvan deden ze persoonlijk op in Noord-Amerika. Zowel Ton als Wim reisde diverse keren naar de VS en Canada, voor vakanties en familiebezoek, maar ook om te leren hoe koeien het best gevoerd kunnen worden of hoe je nu het best een zandstal kunt bouwen. ‘Ik heb Canada altijd al interessant gevonden’, aldus Wim. Tijdens zijn opleiding liep hij stage in Canada en reisde hij als backpacker een aantal maanden door Australië voordat hij in 2011 in maatschap stapte met zijn ouders.

In Westerwijrtwerd waren genoeg uitdagingen, maar door de regelmatige reizen naar Noord-Amerika bleef het boeren in het buitenland lonken. ‘Ik ben niet iemand die duizend koeien wil melken en daarom naar het buitenland wil, maar ik kreeg wel steeds vaker het gevoel dat ik niet meer echt vrij kon ondernemen’, zo schetst Wim zijn drijfveren. ‘Ik had het idee dat we steeds aan het voorsorteren waren op wat er mogelijk op ons pad zou komen vanuit wetgeving. Ik was daar in mijn hoofd steeds meer mee bezig was en steeds minder met het boeren zelf. Dat ongemakkelijke gevoel werd steeds sterker.’ Ton knikt en vult aan: ‘Met ons bedrijf zijn we een pad opgegaan dat het best paste bij ons en onze situatie en waardoor we economisch

Ton Mooijman:
‘In Canada merk je de waardering voor boeren door de maatschappij’

prima draaiden. Maar de overheid wil een andere weg inslaan met de melkveesector, waardoor het voor ons bedrijf wel heel moeilijk zou worden.’

Wim legt het uit aan de hand van enkele bedrijfskengetallen. ‘Ondanks de 28.000 kg melk per hectare, waren we zelfvoorzienend qua ruwvoer. De voerefficiëntie kwam dankzij de hoge productie uit op 1,8 kilogram melk uit één kilo droge stof. Maar voor onze hoge melkproductie hanteerden we wel een zetmeelrijk rantsoen met 180 gram ruw eiwit en lag het ureumgetal op 19. Als je verplicht wordt om extensiever te gaan boeren, of anders te moeten voeren, heeft dat gevolgen voor de bedrijfsvoering en ook voor het financiële resultaat. Alleen het wegvallen van derogatie zou ons, bij normale kunstmestprijzen, al 30.000 euro per jaar kosten.’

Zand in de boxen als voorwaarde

In 2018 keek de familie Mooijman daarom al eens bewust rond in Canada om de mogelijkheden van emigratie te onderzoeken. De plannen gingen in de ijskast, mede door corona, maar nadat Ton vorig jaar enthousiast terugkwam van een vakantiereis over het Canadese schiereiland Nova Scotia ging het snel. ‘Het is er niet zo druk als Ontario en minder aangeharkt als Prince Edward Island. En met 200 melkveehouders en een miljoen mensen op een oppervlakte die 20 procent groter is dan Nederland zijn er volop mogelijkheden. En, niet onbelangrijk, de mensen zijn er enorm aardig en je merkt de waardering voor boeren.’

Wim ging er met zijn vrouw Suzan en zijn schoonouders kijken en ze hakten de knoop door: het bedrijf in Westerwijtwerd werd te koop gezet. ‘Zeker lastig, maar je werkt naar het moment toe’, stelt Ton. Het bedrijf vond een koper die ruimte maakte voor een Natura 2000-gebied. ‘Zo maakt de overheid het voor ons eigenlijk mogelijk om te emigreren’, stelt Ton ironisch vast.

In het plaatsje Milford Station vonden ze een bedrijf met een melkquotum van 150 kg vet, een veestapel van 128 melk- en kalfkoeien, 160 hectare grond waarvan de helft eigendom en een stal uit 2015 met twee melkrobots. ‘Een stal waarbij de

ligboxen gemakkelijk om te bouwen zijn tot zandboxen’, vertelt Wim enthousiast. ‘Zand in de boxen heeft ons hier zoveel gebracht, hieraan moest de nieuwe situatie kunnen voldoen, of het moest mogelijk zijn om ze te maken.’

De veestapel bestaat volgens Wim uit ‘gemiddeld goede koeien’ en Ton vult hem aan: ‘Er zitten mooie ontvangsterkoeien tussen.’ Wim schiet in de lach. ‘Inderdaad, we nemen 65 embryo’s mee van drie verschillende koefamilies waar we hier met veel plezier mee hebben gewerkt. Ook hebben we nog een paar kalveren gehouden waarvan we embryo’s naar Canada willen exporteren.’

Leren werken met melkrobots

Alleen Wim, zijn vrouw Suzan en hun drie kinderen gaan uiteindelijk emigreren, Ton en Magda blijven in Nederland. Ton zal helpen bij de start, maar als het winter wordt, gaat hij weer naar Nederland. ‘In het voorjaar, als het druk is op het land, ga ik weer helpen. Er is een tweede bedrijfswoning aanwezig, we gaan zien hoe het allemaal gaat lopen.’

De startsituatie is in elk geval anders dan nu en Wim zal moeten leren werken met melkrobots. ‘Er is meer land, waardoor we meer ruwvoer, maar ook eigen krachtvoer kunnen verbouwen. Ook het Canadese melkquotum brengt andere economische spelregels met zich mee.’ Het melkquotum zorgt voor een beschermde melkmarkt, maar maakt uitbreiden een kostbare zaak. Volgens Ton is dat niet per se nadelig. ‘Ook in Canada moet je werken om geld te verdienen, er zijn ook regels. Maar de melkprijs is gebaseerd op de kostprijs en wordt jaarlijks bepaald. Gemiddeld ligt de melkprijs er 20 cent per kilogram hoger dan hier. Je houdt in Canada gewoon meer over per kilogram melk.’

Blijft de vraag nog staan of er weer hard gemolken gaat worden in Canada met de focus op een duurzame, oude veestapel. ‘Eerst de boel voor onszelf op de rit zetten’, antwoordt Wim nuchter. Ton knikt, maar kan het niet laten om eraan toe te voegen: ‘Misschien is het toch wel goed om dat quotum op den duur met hooguit honderd koeien vol te gaan melken.’ |